

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิมวณิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๔๘

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลจังหวัดลำพูนส่งคำร้องของจำเลย (นายสัจจา สุริยกุล ณ อยุธยา) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕
และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ศาลจังหวัดลำพูน ขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำร้องของผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญา
หมายเลขดำที่ ๑๓๗๕/๒๕๔๕ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔
กรณีพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖
มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๓๒
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่ โดยมีสาระสำคัญ
สรุปได้ดังนี้

นายสัจจา สุริยกุล ณ อยุธยา ผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญาในความผิดตามพระราชบัญญัติสุรา
พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๔๕ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๖ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๐

ผู้ร้องเห็นว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติ
ที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
ก่อให้เกิดการผูกขาด ทำให้เกิดความเสียหายต่อรายได้ของประชาชนและของประเทศชาติ เป็นกฎหมาย
ที่สร้างปัญหาอุปสรรคในการใช้เสรีภาพของประชาชน ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร
ให้ขายได้ราคาสูงขึ้น ประเทศไทยสูญเสียเงินตราสั่งซื้อสุราจากต่างประเทศเข้ามาบริโภคจำนวน
หลายแสนล้านบาท หากนำสาระสำคัญเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒
มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ มาพิจารณารวมกัน ผู้ร้องเห็นว่า เสรีภาพ
ทางวิชาการของบุคคลหรือการศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่งานวิจัย
ตามหลักวิชาการย่อมได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดี และ
ย่อมผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย

และการตีความกฎหมายทั้งปวง การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ จะกระทำไม่ได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพทางวิชาการ ของบุคคล คือ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชานั้นมิได้ การใช้อำนาจโดยองค์กรรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพทางวิชาการของบุคคล และตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ บุคคลย่อมใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน บุคคลซึ่งถูกละเมิด สิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อใช้สิทธิทางศาล หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ ต้องด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องในเบื้องต้นแล้ว เห็นว่า ศาลจังหวัดลำพูนขอให้สำนักงาน ศาลยุติธรรมส่งคำร้องของผู้ร้องตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า

(๑) พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒ และ

(๒) พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่

ที่ผู้ร้องอ้างว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ เป็นเรื่องโทษที่จะลงแก่ ผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖ วินิจฉัยว่า ความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ แล้ว ความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ที่ผู้ร้องโต้แย้ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐

ด้วยเช่นกัน ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐

คงมีปัญหาคือต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจ โดยองค์กรของรัฐ ทุกระดับ ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่รับรองให้ปรากฏซึ่งสิทธิและเสรีภาพ และยังทำให้สภาพบังคับของสิทธิเกิดผลขึ้นจริง โดยบัญญัติให้การใช้อำนาจรัฐในทุกระดับและทุกส่วนจะต้องผูกพัน ยึดถือปฏิบัติตาม ทั้งในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมาย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่รับรองการที่บุคคลจะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้ ตราบเท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และวางหลักประกันสิทธิของบุคคล เมื่อใดที่สิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ถูกละเมิด บุคคลนั้นสามารถใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ เพื่อเป็นหลักประกันว่า เมื่อใดที่สิทธิของบุคคลถูกละเมิด สามารถได้รับการเยียวยาโดยองค์กรศาล และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่ประกันความมั่นคงแห่งสิทธิ การจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะกระทำมิได้ภายใต้หลักเกณฑ์ คือ ต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนด ต้องกระทำเท่าที่จำเป็น และไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” การที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ประกอบมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ เป็นเรื่องเสรีภาพทางวิชาการหรือการศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดี

ของประชาชน และย่อมผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอื่นของรัฐ โดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย การตีความกฎหมายทั้งปวง การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้กระทำได้เท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพทางวิชาการของบุคคลมิได้ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพทางวิชาการของบุคคล คือ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่งานตามหลักวิชาการ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บุคคลย่อมใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้ได้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ โดยอ้างเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ว่า สามารถทำได้โดยไม่ต้องพิจารณาถึงการปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายทั่วไปที่ใช้บังคับอยู่

เมื่อพิจารณาความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง ตอนที่ท้ายที่บัญญัติว่า “...ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” แล้วเห็นว่า เสรีภาพทางวิชาการเป็นเสรีภาพในทางความเชื่อ ความคิด และความมีอิสระในการทำงานทางวิชาการ ซึ่งเป็นนามธรรม แต่การใช้เสรีภาพทางวิชาการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ต้องคำนึงถึงการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั่วไปที่ใช้บังคับอยู่ด้วย ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย” สำหรับกรณีพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี และวรรคสอง บัญญัติว่า การออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ความในมาตรา ๕ เป็นเรื่องการทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง กฎหมายบัญญัติว่า จะต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิต ซึ่งเป็นการควบคุมการผลิตสุราเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีและการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนผู้บริโภคสุรา ซึ่งอาจเป็นการจำกัดเสรีภาพในการผลิตสุรา แต่เป็นการกระทำเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิ กล่าวคือ การผลิตสุราสามารถกระทำได้ แต่จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อประโยชน์สาธารณะและสวัสดิภาพของประชาชน หากปล่อยให้มีการ

ผลิตสุราได้โดยไม่มีการควบคุมจากรัฐก็จะเกิดปัญหากระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตลอดจนการผลิตสุราอาจไม่ได้มาตรฐานและสุขภาพของประชาชนผู้บริโภคสุรา จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ไม่มีข้อความใดที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ประกอบมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙

ส่วนพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ เป็นบทลงโทษผู้กระทำความผิดในความผิดฐานซื้อหรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๕ เมื่อได้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ประกอบมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ แล้ว ดังนั้นพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ประกอบมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ ด้วยเช่นกัน

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๑๑ คน คือ

(๑) นายผัน จันทรปาน	(๒) นายจิระ บุญพจนสุนทร
(๓) นายนพดล เสงเจริญ	(๔) นายปรีชา เฉลิมวณิชย์
(๕) นายมานิต วิทยาเต็ม	(๖) นายศักดิ์ เตชะชาญ
(๗) นายสุธี สุทธิสมบูรณ์	(๘) นายสุวิทย์ ชีรพงษ์
(๙) นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์	(๑๐) นายอภิย์ จันทนจุลกะ
(๑๑) นายอรุระ หวังอ้อมกลาง	

วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒ คน คือ

(๑) นายมงคล สระฐานิ	(๒) พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒

อนึ่ง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ อีก ๑ คน คือ

(๑) นายจุมพล ณ สงขลา วินิจฉัยให้ยกคำร้อง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ประกอบมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐

นายปรีชา เถลิมาณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ